

Jan Kukal (vlevo) s Ivanem Lendlem. Foto: Jozef Gutten

Jan Kukal: Od tenisu k umění

V lednovém čísle ČB přinesla informace o jedinečné výstavě díla Alfonse Muchy pod názvem Paříž 1900 v Galerii města Bratislavy. Jejím spoluvůdcem je známý československý tenista a dnes kapitán českého daviscupového týmu Jan Kukal, jenž už tři desetky let žije na Slovensku.

Výstava A. Muchy byla podle vyjádření ředitele Galerie PhDr. Jancára nejspěšnější v celé historii galerie...

- Asi proto, že je to rozsahem největší výstava z jeho pařížského období. Snazili jsme se, aby byla kompletní, ale pár věci chybí, i když je tu přes 130 děl. Zajímavá je i tím, že poprvé částečně zahrnuje i jeho tvorbu sochařskou, kresby, ale především jeho fotografie. Málokdo ví, že Mucha byl také vynikající fotograf a jeho fotografie nejsou cenné pouze tím, že jsou 100 let staré a dobové, ale mají také svou hodnotu uměleckou. Na většinu z nich jsou modelky v ateliéru včetně několika aktů. Unikátní je též v tom, že doposud výstavy Alfonse Muchy nebyly rozděleny na jednotlivá tvůrčí období. Je to vlastně lepší polovina celého projektu těchto výstav. První část byla Mucha v Čechách a na Moravě a druhá je právě Mucha v Paříži. A jelikož se uskutečnila v roce 2000, nazvali jsme ji Paříž 1900. Očekávali jsme velký zájem, ale že bude až takový, že zlomí všechny rekordy, jsme nečekali. Začátkem ledna to bylo už přes 12 tisíc platících návštěvníků, přitom vždy první neděle v měsíci a na studentský den byl vstup zdarma. Předpokládáme okolo 20 tisíc návštěvníků, což je na podobnou

výstavu v našich podmínkách neuvěřitelné.

Co vás tak zaujalo na Muchové díle?

- Největším Muchovým vzorem v životě, k němuž vzhlížel s posvátnou úctou, byl Leonardo da Vinci, který dokázal namalovat Monu Lisu, ale stejně tak i první nákras například ponorky. Čili to byl snad nejvšestrannější člověk, jaký se kdy narodil. Mucha mu byl v lecčems podobný jako všestranný umělec - malíř, kreslíř, sochař, fotograf, spisovatel. Napsal krásnou knížku Myšlenky a sny právě v roce 1900 v Paříži.

A budoucnost této výstavy?

- Velkým problémem bylo, aby výstava v tomto rozsahu vůbec mohla opustit území ČR. Potřebovali jsme výjimku nejen ministerstva kultury, ale také od ministerstva financí, protože jsou to díla zařazená do zlatého fondu české kultury a mají obrovskou hodnotu. Většina z nich je z Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a z Moravské galerie v Brně, ale jsou tu i věci ze soukromých sbírek, včetně asi 15 děl od slovenských majitelů. Takže osobně si myslím, že v tomto rozsahu to už nikdy nebude pohromadě. Momentálně o ni má zájem Obecní dům v Praze, tam by to teoreticky mohlo být instalováno asi

na podzim, ale už jen v menším rozsahu. Zájem je i z Paříže, podobnou výstavu chtěli i v Toulouse a v Dauville, ale pochybuji o tom, že se tam dostane. Jen konkrétní privátní iniciativa dokázala i tuhle výstavu dotáhnout do otevření přes všechny průtahy a překážky na nejrůznějších institucích, které jsou v Čechách i na Slovensku velice nepružné. Samozřejmě ve hře je i obrovská pojistná hodnota - cena této výstavy byla určena na více než 40 milionů Sk.

Jaký je podíl Ivana Lendla, který je znám jako sběratel Muchových litografií?

- On je spoluautor celkové koncepce těchto výstav, ale především hlavní "piár" v tom, že jen s jeho pomocí a jeho osobní intervencí se nám podařilo přesvědčit ředitele těchto galerií. Lendl je v současnosti nejlepším ambasadorem Muchova díla, jelikož vlastní 116 plakátů z celkového počtu 119. Nedávno jsem v deníku Práce publikoval reprodukce 3 děl, která mu zatím chybí, ale vypadá to, že na Slovensku nejsou. Ještě bych chtěl připomenout, že Lendl nesbírá žádné Muchovy obrazy, takže dávat jeho jméno do souvislosti s krádeží v Piešťanech je úplně pomýlené. Má jen jeden jediný, který si koupil ještě v samotných začátcích - "Čestí skladatelé". To je

figurální kompozice tváří největších osobností české hudby, ne příliš zdárná - Smetana, Dvořák, Fibich, Janáček a tak dál. Má ji v obýváku, asi aby mu stejně jako Muchovi připomínala domov. Vlastně i kvůli tomuto obrazu jsem ho jednou vzal na Hrad, kde na Hradčanském náměstí bydlel Muchův syn Jiří. Tam uviděl téměř kompletní Muchovo dílo. Nadchlo ho to a od té doby se dal na sbírání jeho litografií, čili plakátů. Jiří Mucha byl spisovatel, už je po smrti, napsal nádhernou knihu Kankán ve svatozáří, kde svého otce udělal nesmrtelným. Dnes je pokračovatelem tradice Muchův vnuk John, který žije v Londýně a v Praze.

Jak vy jste se dostal ...

- Takže postupně. Jsem ženatý od roku 1969, možná si někdo pamatuje jméno televizní hlasatelky Edita Osvaldová. A tak se stalo, že jsem zde zůstal a vlastně jsem se stal cizincem ve vlastním domě bez toho, že by se mě někdo ptal. Na druhé straně rozdělení republiky plně chápu, protože kdybych byl Slovák, tak bych asi taky chtěl vlastní stát. Momentálně musím říci, že se mi tu dneska líp pracuje jako cizinci. Já jsem si nechal české občanství. Mám dva syny, Tomáš je dvaasedmdesátý ročník a je zaměstnancem ministerstva zahraničních věcí. Druhý Roman je o pět let mladší, teď se vrátil ze studii v Americe, kde měl sportovní stipendium, ale pro zranění se vrátil a ještě se pokusí o tenisovou kariéru. Takže tady mám celou svou rodinu a uznávám, že žena je základem rodiny, a proto ona rozhoduje, kde rodina má být. Jsme prostě ten typ

rodiny, který se drží kořenů tam, kde je zapustil. I když dnes mám většinu svých aktivit v Čechách, kde jsem daviscupovým kapitánem. Jak je známo, zubý-nehty se držíme v první divizi a nevím, jestli se to povede i letos, protože momentálně nemáme žádného mladého Lendla. Navíc jsem ve výboru Českého tenisového svazu a stále pendluji mezi Prahou a Prostějovem, ale ty jízdy už jsou čím dál tím namáhavější. Jsem 42. ročník a dnes už mám problémy i s cestou z Boldogu u Sence, kde bydlím, nějakých 20 kilometrů do Bratislavy. Je fakt, že tenis je věčně cestování a život na kufru. Je to droga, ale už to asi dlouho tak nepůjde. Také se zabývám zahradní architekturou, vlastně jsem vystudovaný inženýr agronom - zahradník a dělám okrasné zahrady. Mám i okrasnou školku, takže v podstatě mám i jiné možnosti profese, ale všechno vlastně považuji za hobby. Mám teorii, že každý se má žít tím, co dovede. O sobě si pořádkem myslím, že nejlíp dovedu být učitelem tenisu. Letos už dělám vlastně 51. sezónu, odkdy jsem začal hrát. Ale musím říct, že připravit takovouhle výstavu mě dneska baví možná víc jak být na kurtě.

Tak se raději vraťme k umění...

- K umění mne přivedla maminka. Byla velká milovnice umění a doma jsme měli spoustu reprodukcí. Jednou dvakrát v měsíci mě brala do galerie, nejdřív nedobrovolně. Kromě toho pocházím z umělecké rodiny, mým kmotrem a prastrýcem byl Jiří Herold, člen slavného Českého kvarteta - Suk, Zelenka, Nedbal. Ale hudební talent jsem nějak nezdedil, posunulo se to k výtvarnému umění. Už za totality jsem sbíral pěkné věci, co se vlastně tenkrát považovalo za spekulaci a také jsem s tím měl problémy. Jelikož žiju tady na Slovensku, tak převážně sbírám současné slovenské umění, které považuji za minimálně evropské a některé osobnosti i světové, ale velice špatně menezované, takže o něm nikdo nic neví. Sbíráím především Galandovce, ale i další, mám také svoje favority - profesora Eduarda Ovcáčka v Ostravě, který studoval v Bratislavě, Miroslava Šnajdra z Olomouce, jinak je to sólista na lesní roh v Moravské filharmonii. I ze slovenských bych mohl hodně jmenovat. Ale ještě jak jsem se dostal k Muchovi... Když jsem si přečetl knihu Kankán se svatozářmi a zjistil, že Alfons Mucha měl ve zvyku v neděli přijímat veřejnost ve svém ateliéru, tak Rudolf Fila, můj přítel a jakýsi poradce ve výtvarném směru, mi poradil, že by to tak mohl dělat i jeho syn v Praze. A tak jsme s manželkou u něj koncem sedmdesátých let jednou zazvonili a zkrátka jsme se skamarádili. On potom s námi jezdil po světě po turnajích, protože byl tak trochu dobrodruhem, jak sám o sobě říkal.

Jako dobrovolný kouč?

- Ne, to už jsem tenkrát nehrál. On s námi přímo nejel, vždycky za námi přijel.

Co chystáte po této úspěšné výstavě?

- Tahle výstava byla exkluzivní a bude asi

jediná. Ale přece jen ještě přemyslím dát dohromady i druhou část Muchova díla z let 1905 až 1939, to jsou díla z Ameriky a ze Zbirohu. Sním také o výstavě kompletní Slovenské epeje. Ale s tím jsou trochu problémy, tedy výškou pláten 4,2 metry, a nevím, kde by se našel palác s tak vysokým stropem. Snad na Hradě by se to mohlo udělat. Kromě toho se Slovenskou národní galerií dělám Kubománii, to je přehlídka kubizmu od Picassa, Braqua po dnešek, po Jiřího Koláře, který to vlastně celé vymyslel. To by mělo být od 6. září v Esterházyho paláci v Bratislavě. A se SNG bych ještě měl připravit reprezentativní průřezovou výstavu Slovenské abstraktní umění 20. století od Antona Jaszuse, který v osícih už počátkem 20. let vytvořil neuvěřitelná abstraktní díla, co málokdo ví, téměř na úrovni například Františka Kupky, přes jména jako Čunderlík, Klimo, Jankovič až po Rudolfa Filu. To by podle mého názoru mohla být též nesmírně zajímavá výstava, která by případně i mohla jít do světa. Předběžně jsem slyšel, že by byl zájem ze Švédska, takže kdyby se to stihlo ještě v prvním pololetí, kdy je Švédsko předsedou EÚ, tak by to mělo i širší význam pro Slovensko.

A kdy se dočkáme další části Muchova díla?

- Ředitel galerie dr. Jančár by zájem měl, ale bojím se, aby se nestalo to, co v Prostějově, kde po první výstavě Mucha v Čechách a na Moravě, která byla obrovským úspěchem, na tu druhou Paříž 1900 už přišla jen polovina lidí. Zda neudělat trochu přestávku, anebo naopak udělat výstavu hned, dokud lidé mají ještě trochu v paměti to, co viděli na té první a tak neztratit kontinuitu. O tom se musíme ještě poradit. Ale určitě bych chtěl sem dovézt Slovenskou epej. Například už jen proto, že na páté části Slovenské epeje - a většinou jsou vzhledem k jejich velikosti vystavovány jen první čtyři - je zachycena svatba českého krále Přemysla Otakara II. v roce 1261 s ruskou kněžnou Kunhutou právě v Bratislavě. A vždycky jsem se musel smát, když jsem i udivoval slovenské politiky, kteří mi tvrdili, že v historii nikdy žádné spojení mezi Čechy a Slováky nebylo. Obraz je majetkem Galerie města Prahy, momentálně je v Moravském Krumlově. Je pravda, že s přemístěním jsou obtíže, musí

se srolovat, natočit na válec a znovu vypnout a tím přece jen trochu trpí. Ale právě o výstavu Mucha v Čechách a na Moravě byl v Prostějově překvapivě větší zájem než o toto pařížské období. Tam byly dva obrazy ze Slovenské epeje. Určitě by bylo raritou, kdyby se podařilo vystavit všech 20 pláten Slovenské epeje najednou. Byla by to nezapomenutelná výstava.

Jiří Výborný

Alfons Mucha: *Nádherná dne.*

